Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-05-11

Ärende
TN 2023-0161

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-12331651
jens.plambeck@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2026-06-16

Avsiktsförklaring avseende införande av expressbusslinje E Vällingby-Sundbyberg-Hagaplan

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

1. Avsiktsförklaring avseende Expressbusslinje E Vällingby – Sundbyberg - Hagaplan enligt bilaga 1 godkänns.

2. Förvaltningschefens för trafikförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med berörda parter inleda genomförande av identifierade åtgärder i enlighet med upprättad genomförandeplan bilaga 2.

Sammanfattning

Tvärgående Expressbusslinje E är en helt ny expressbusslinje som planeras införas på sträckan Vällingby – Sundbyberg – Hagaplan (se figur 1). Linjen finns utpekad i Kollektivtrafikplan 2050 (TN 2014–0777) och har under perioden 2023–2025 studerats inom ramen för ÅVS Expressbuss 2030. Arbetet har bedrivits i nära dialog med representanter i såväl arbetsgrupp som styrgrupp från kommunerna Stockholm, Solna och Sundbyberg. Resultatet från studien visar att Expressbusslinje E har stor potential att bli en attraktiv tvärgående bussförbindelse i stråket Vällingby-Sundbyberg-Hagastaden. Analyserna visar på ett omfattande resande och stora restidsnyttor. Samhällsekonomiskt bedöms åtgärden vara positiv.

Figur 1 Linjesträckning Expressbusslinje E Vällingby – Sundbyberg – Hagaplan

Sedan 2025 pågår arbete med att upprätta en gemensam avsiktsförklaring med tillhörande genomförandeplan för hur införandet av Expressbusslinje E ska förverkligas. Avsiktsförklaringen uttrycker parternas (Stockholms stad, Solna stad, Sundbybergs kommun och trafikförvaltningen Region Stockholm) gemensamma intention att genom samordnade insatser verka för att möjliggöra införandet av Expressbuslinje E till år 2030. Hur detta ska gå till redovisas i Genomförandeplanen (bilaga 2) som parterna årligen gemensamt kommer att följa upp och vid behov justera. Utgångspunkten är att trafikförvaltningen genomför och bekostar trafikering medan väghållarna genomför och bekostar åtgärder i väginfrastrukturen.

Målsättningen är att:

- Expressbusslinje E ska införas på sträckan till år 2030
- Framkomlighetsåtgärderna i Genomförandeplanen genomförs för att möjliggöra detta

Bakgrund

Expressbusslinje E

Tvärgående Expressbusslinje E är en helt ny expressbusslinje som planeras införas på sträckan Vällingby – Sundbyberg – Hagaplan. Linjen finns med som utpekad åtgärd i Kollektivtrafikplan 2050 och berör stora pågående och framtida utvecklingsområden i Hagastaden, Solna, Sundbyberg, Mariehäll och Bromma flygplats. Linjens införande bidrar till att avlasta ett vägnät med mycket trängsel samtidigt som det skapas kortare restider i ett antal relationer längs stråket, inte minst till och från Sundbyberg, Solna C och Karolinska sjukhuset.

Arbetsprocess
För att motivera införandet av en ny expressbusslinje behöver framkomligheten längs linjen förbättras. I stråket där linje E ska trafikera har busstrafiken bitvis betydande framkomlighetsproblem vilket ger upphov till längre restider, dålig regularitet och dyrare trafik. Med anledning av detta har linjen under perioden 2023–2025 studerats inom ramen för ÅVS Expressbuss 2030[1].

Arbetet har bedrivits i nära dialog med representanter i såväl arbetsgrupp som styrgrupp från kommunerna Stockholm, Solna och Sundbyberg. Syftet har varit att i tidigt skede utreda och föreslå kostnadseffektiva och hållbara åtgärder avseende såväl trafik som infrastruktur för att möjliggöra en utveckling av linjen. Utgångspunkten efter avslutad studie är att trafikförvaltningen genomför och bekostar trafikering medan väghållarna genomför och bekostar åtgärder i väginfrastrukturen.

Avsiktsförklaring och Genomförandeplan
Införandet av expressbusslinjen är tänkt att ske etappvis i takt med att framkomligheten successivt förbättras längs linjen och expressbusstandard uppnås. Respektive väghållare svarar under denna period för utredning, projektering och byggnation av framkomlighetsförbättrande åtgärder medan trafikförvaltningen handlar upp och successivt utvecklar trafiken. Detta ställer dock krav på samverkan och samordnad planering över tid.

Avsiktsförklaringen för Expressbusslinje E Vällingby-Sundbyberg-Hagaplan uttrycker parternas gemensamma intention att genom samordnade aktiviteter och åtgärder verka för att möjliggöra införandet av expressbuslinjen på sträckan till år 2030.

Hur detta ska gå till redovisas i den Genomförandeplan (bilaga 2) som parterna gemensamt arbetat fram till.

Genomförandeplanen för Expressbusslinje E Vällingby – Sundbyberg – Hagaplan utgör en mellan parterna gemensam plan, som syftar till att konkretisera och samordna parternas olika åtgärdsåtaganden längs den utredda linjen över tid.

---

[1] ÅVS Expressbuss 2030, Dnr TN 2023–0161, är ett projekt som trafikförvaltningen driver och finansierar tillsammans med Trafikverket sedan 2014. Arbetet utgår från Kollektivtrafikplan 2050 och avgränsas till studier för att möjliggöra utveckling av befintliga och framtida tvärgående och radiella expressbusslinjer. ÅVS står för Åtgärdsvalsstudie vilket är en vedertagen metod som Trafikverket arbetar efter.

Genomförandeplanen redovisar när linjen kan införas och när den kan utvecklas med högre turtäthet i relation till genomförandet av identifierade framkomlighetsåtgärder. Sambandet mellan genomförandet av åtgärder och införandet av linjen är av central betydelse för att väghållarna ska kunna motivera sina respektive investeringsbehov och för att trafikförvaltningen ska kunna budgetera och trafikplanera för ett successivt införande av linjen.

Förvaltningens förslag och motivering

Framkomlighetsåtgärder

Längs stråket där Expressbusslinje E planeras införas har busstrafiken bitvis betydande framkomlighetsproblem. Bristen på framkomlighet ger längre restider, dålig regularitet och dyrare trafik. Störst framkomlighetsproblem uppstår på eftermiddagen. Inom ramen för linjestudien har därför ett antal framkomlighetsåtgärder identifierats i syfte att förbättra framkomligheten för linjen.

Omfattningen av de framkomlighetsåtgärder som föreslås varierar från mindre trimningsåtgärder till mer omfattande ombyggnationer i väginfrastrukturen och fördelas mellan samtliga väghållare längs linjen. De åtgärder som bedöms ge störst nyttor är införande av busskörfält på Frösundaleden, ny trafiklösning genom centrala Sundbyberg och åtgärder i Vällingby för att möjliggöra att linje E kan vända. För flera av åtgärderna finns behov av fördjupade studier kring detaljutformning. Efter avslutat utredningsarbete har behovet av en vändmöjlighet vid Hagaplan identifierats. Denna åtgärd har därför adderats till Genomförandeplanen.

Utöver fysiska åtgärder i väginfrastrukturen finns ett antal åtgärder som också bidrar till att skapa en snabbare och mer tillförlitlig busstrafik. Exempelvis påstigning i alla dörrar vilket bedöms ge en tidsvinst på cirka 1 minut per riktning.

Sammantaget uppskattas den totala restidsvinsten av föreslagna åtgärder till omkring 5 minuter i respektive riktning. Förutom kortare restider bidrar åtgärderna även till att restidsvariationen längs linjen minskar vilket ger pålitligare trafik och bättre kapacitetssituation i bussarna.

Investeringskostnaderna för de föreslagna åtgärderna bedöms till cirka 90 miljoner kronor och ska ses som en grov kostnadsindikator och uppskattad bedömning av kostnaden. Kostnaderna är beräknade i 2025 års prisnivå och kan komma att förändras när åtgärderna studeras vidare.

Etappvis utveckling av trafiken
Genomförandeplanen (bilaga 2) illustrerar en inriktning för hur trafiken kan utvecklas i takt med genomförande av åtgärder utifrån kända förutsättningar vintern 2025/2026. Samtliga trafikförändringarna kommer hanteras och beslutas enligt trafikförvaltningens ordinarie trafikförändringsprocess.

Etapp 1
I ett första steg föreslås linje 6 förlängas från Karolinska Institutet Biomedicin till Solna C år 2027 (T27). (Figur 2, grön linje,) Motivet till detta är att hantera ett ökat resande längs Solnavägen samtidigt som en direktförbindelse tillskapas mellan Odenplan och Solna C, vilket saknas idag. I Kollektivtrafikplanen pekas konvertering av linje 6 till en stadsspårväg med koppling till Sundbyberg ut i ett 2050-perspektiv vilket i och med denna lösning skulle kunna föregås av busstrafikering. I samband med 6:ans förlängning förlängs linje 113 till Haga Norra som en första förlaga till Expressbusslinje E. I samband med detta föreslås linje 506 läggas ner på sträckan Karolinska – Sundbyberg för att undvika parallellgående trafik.

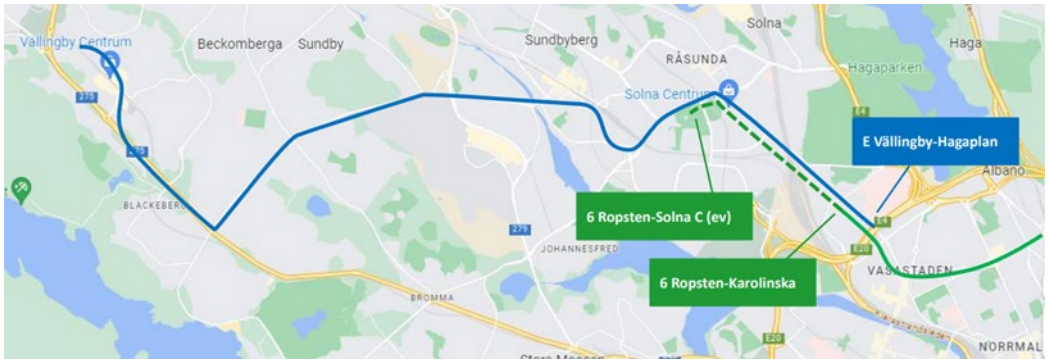

Etapp 2 med utblick
Expressbusstandard uppskattas utifrån väghållarnas förutsättningar att planera och budgetera uppnås längs linjen omkring år 2030. I samband med detta föreslås linje 113 läggas ner och ersättas av Expressbusslinje E med 10 minuters trafik och ökade trafikeringstider. Samtidigt införs en ny linje 123 Blackebergs gård – Kopparbacken/Sundbyvägen. Linje 123 ersätter del av linje 113 och kompletterar på så vis Linje E. I takt med att resandet utvecklas på den nya expressbusslinjen bedöms trafiken kunna utökas till 7,5 minuters trafik.

Effektbedömning
Resultaten som redovisas nedan utgår från att Expressbusslinje E införs med god framkomlighet, busslinje 6 förlängs från Karolinska till Solna C samt att föreslagen omläggning av övrig busstrafik genomförs.

Förväntade effekter:

- Sammantaget uppskattas den totala restidsvinsten av föreslagna framkomlighetsåtgärder till omkring 5 minuter i respektive riktning. Förutom kortare restider bidrar åtgärderna även till att restidsvariationen längs linjen minskar vilket ger pålitligare trafik och bättre kapacitetssituation i bussarna.
- Restidsnyttan till följd av kortare restid för kollektivtrafikresenärerna uppgår monetärt till cirka 70 miljoner kronor per år. Störst upplevd restidsnytta tillfaller boende i Stockholm (70 procent) och Solna (20 procent) följt av Sundbyberg (6 procent och Järfälla (2 procent)
- Konkurrenssituationen mot bil i stråket förbättras. De negativa effekterna som uppstår för bilresenärerna, som en konsekvens av att expressbussen prioriteras i gaturummet, uppgår till cirka 14 miljoner kronor per år. Nyttan för kollektivtrafikresenärerna överstiger således den negativa effekt som uppstår för bilresenärerna.
- Införandet av Expressbusslinje E bidrar till att öka upptagningsområdet och stärker tillgängligheten till flera kommuncentrum och stadsdelscentrum. Analyser visar att antalet nya kollektivtrafikresor ökar med cirka 250 under förmiddagens maxtimme om linjen införs med god framkomlighet.
- Expressbusslinjen bidrar även till avlastning av framför allt tunnelbanans gröna och blå linje som en följd av förbättrade tvärgående resmöjligheter.
- Samhällsekonomiskt bedöms trafikförändringarna i kombination med framkomlighetsåtgärderna vara positiv. Nettonuvärdeskvoten[2] uppgår till 7,7 per satsad krona vilket innebär en hög nivå.

Ekonomiska konsekvenser
Införandet av expressbusslinje E i 10 minuters trafik beräknas till en utökad driftskostnad på cirka 7 miljoner kronor per år inklusive justeringar i rödbussnät. En utökad turtäthet med 7,5 minuters trafik uppskattas innebära en utökad driftskostnad på cirka 13 miljoner kronor per år inklusive justeringar i rödbussnät.

---

[2] *Nettonuvärdeskvoten visar hur stor samhällsekonomisk nytta en åtgärd ger per investerad krona och används för att bedöma en åtgärds samhällsnytta i förhållande till kostnaden.*

Kostnaderna är beräknade i 2025 års prisnivå och inkluderar inte avdrag för ökade intäkter till följd av ökat resande eller effektivare trafikupplägg till följd av förbättrad framkomlighet.

Riskbedömning
För att Expressbusslinje E:s betydande nyttor ska förverkligas krävs att samtliga parter bidrar med sina respektive delar. Detta ställer krav på en efterföljande fördjupad utrednings- och genomförandeprocess som präglas av helhetstänk, uthållighet och ett samordnat genomförande. För flera av framkomlighetsåtgärderna finns behov av fördjupade studier kring detaljutformning samtidigt som tidplanen för att färdigställa dessa är kort. Vidare behöver avtalsmässiga förutsättningar säkras i kommande trafikförändringsprocesser innan trafiken kan beställas. Utmaningar ligger i att säkra finansiering för följdutredningar och genomförande för att möjliggöra uppsatt tidplan. Här spelar efterlevnaden av upprättad avsiktsförklaring samt återkommande uppföljning av Genomförandeplanen en central roll.

Det är också med anledning av detta som Genomförandeplanen upprättats mellan parterna och biläggs avsiktsförklaringen. Varje part är medveten om att förändringar i Genomförandeplanen kan komma att ske över tid. Åtgärder kan behöva ändras, tillkomma eller utgå för att nå expressbusstandard. Även förutsättningar att utveckla trafik kan förändras. Detta innebär exempelvis att trafikförvaltningens åtagande att utveckla trafik således kan omprövas i det fall nödvändiga framkomlighetsåtgärder inte genomförs. Avsiktsförklaringens funktion är dock att reglera samverkan och tillsammans med stöd av Genomförandeplanen riskminimera att så sker.

Säkerhetskonsekvenser
Förslag till beslut innebär inga/oförändrade säkerhetskonsekvenser.

Konsekvenser för miljön
Utvecklingen av Expressbusslinje E bidrar till en effektiv och hållbar transportförsörjning genom att göra kollektivtrafikresor mer attraktiva och konkurrenskraftiga. Konkurrenssituationen mot bil i stråket förbättras samtidigt som potential finns att locka nya resenärer vilket bidrar till minskade emissioner från biltrafiken samt minskat ytanspråk för transporter.

Sociala konsekvenser
Beslutet innebär positiva sociala konsekvenser eftersom tillgängligheten i området ökar. Detta gäller även för barn och personer med funktionsnedsättning.

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-05-11

Ärende
TN 2023-0161

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande
- Avsiktsförklaring Expressbusslinje E Vällingby – Sundbyberg – Hagaplan (bilaga 1)
- Genomförandeplan Expressbusslinje E Vällingby – Sundbyberg – Hagaplan (bilaga 2)

Skickas till

-

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Erik Norling
Förvaltningschef